

ANALIZA PROFITABILNOSTI POSLOVANJA EUROHERC OSIGURANJA d.d.

Barbir, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:146368>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA PROFITABILNOSTI POSLOVANJA
EUROHERC OSIGURANJA d.d.**

Mentor:

prof. dr. sc. Ante Rozga

Studentica:

Marija Barbir

Split, rujan, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Problem istraživanja	4
1.2. Cilj istraživanja.....	4
1.3. Metode rada	4
1.4. Struktura rada	5
2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI	6
2.1. Zakonska regulativa sastavljanja i prezentiranja finacijskih izvještaja.....	6
2.2. Temeljni finacijski izvještaji.....	7
2.2.1. Bilanca.....	7
2.2.2. Račun dobiti i gubitka (RDiG)	11
2.2.3. Bilješke uz finacijske izvještaje	13
2.2.4. Izvještaj o novčanim tokovima	14
2.2.5. Izvještaj o promjenama kapitala.....	15
2.2.6. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	17
3. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	19
3.1. Definicija finacijske analize	19
3.2. Instrumenti i postupci finacijske analize.....	20
3.2.1. Vertikalna i horizontalna analiza.....	20
3.2.2. Pokazatelji finacijske analize: skupine pokazatelja.....	21
3.2.3. Pokazatelji finacijske analize: sustavi pokazatelja i zbirni pokazatelji.....	24
4. STATISTIKA	25
4.1. Određenje statistike.....	25
4.2. Verižni i bazni indeksi. Stopa promjene.....	26
5. ANALIZA POKAZATELJA PROFITABILNOSTI PODUZEĆA EUROHERC d.d.	27

5.1. Opće informacije o poduzeću	27
5.2. Analiza profitabilnosti poduzeća Euroherc d.d.	28
5.2.1. Neto i bruto rentabilnost imovine Euroherca d.d. (2011. – 2015.).....	29
5.2.2. Profitna marža Euroherca d.d. (2011. – 2015.)	30
5.2.3. Pokazatelji ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.).....	31
5.2.4. Bazni indeksi s obzirom na pokazatelje profitne marže, ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)	32
6. ZAKLJUČAK.....	35
LITERATURA	36
POPIS GRAFOVA.....	38
POPIS SLIKA.....	39
POPIS TABLICA.....	40
SAŽETAK.....	41
SUMMARY.....	41

1. UVOD

Profitabilno poslovanje jedan je od prioritetnih ciljeva svakog poduzeća. Od trenutka osnivanja, svako poduzeće želi konkurirati na tržištu i ostvariti zaradu. U današnje je vrijeme zakonski regulirano objavljivanje financijskih izvještaja u tiskanom i elektronskom obliku kako bi bili dostupni zainteresiranim korisnicima. Unutar njih nalaze se informacije o (ne)uspješnosti poslovanja, a često se u bilješkama uz financijske instrumente nalaze i već izračunati pokazatelji profitabilnosti na temelju kojih se može zaključivati o njegovoj profitabilnosti.

1.1. Problem istraživanja

Slijedom prethodno navedenog, važno je obratiti pažnju i na kretanja vrijednosti pokazatelja profitabilnosti u određenom periodu. Zbog toga se problem istraživanja može definirati kao profitabilnost poduzeća s osvrtnom na poduzeće Euroherc d.d.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja jest analiza profitabilnosti poduzeća Euroherc d.d. u prvom redu preko izračuna pokazatelja profitabilnosti te baznih indeksa. Na temelju rezultata dobivenih analizom i izračunom može se zaključivati o relativnim promjenama u poslovanju.

1.3. Metode rada

Prilikom prikupljanja i obrade relevantne znanstvene i stručne literature te statističkih izračuna koristile su se sljedeće metode:

- metoda kompilacije,
- metoda deskripcije,
- metoda analize,
- metoda sinteze.

Metodom kompilacije strukturiran je teorijski dio završnog rada na način da su se teorijske postavke iz odabrane literature interpretirale i prikladno referirale. Metodom deskripcije opisani su ključni pojmovi na kojima se temelji završni rad, kao i relevantni statistički

postupci i metode, uključujući i interpretaciju rezultata dobivenih analizom poduzeća Euroherc d.o.o. Metodom analize analizirala se profitabilnost navedena poduzeća, uz uporabu već spomenutih statističkih metoda i postupaka. Metodom sinteze povezao se teorijski i praktični dio završnog rada uz osobni stav autora.

1.4. Struktura rada

Rad je podijeljen na nekoliko ključnih poglavlja. U uvodnom su dijelu definirani problem, cilj i metode istraživanja. U drugom poglavlju opisali su se ključni pojmovi koji se odnose na profitabilnost poduzeća kao što su financijski izvještaji, pokazatelji profitabilnosti i sl. U trećem poglavlju pažnja je posvećena statistici, odnosno odabranim statističkim metodama i postupcima relevantnima za potrebe završnog rada. U četvrtom poglavlju analizirala se profitabilnost poduzeća Euroherc d.o.o. uz primjenu izračuna pokazatelja profitabilnosti i baznih indeksa. U zaključnom dijelu izdvojile su se ključne postavke završnog rada prema osobnom stavu autora.

2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI

Financijski su izvještaji ključan pokazatelj uspješnosti poslovanja poduzeća. Javno se objavljuju kako bi bili dostupni širem sloju korisnika. Međutim, njihovo je sastavljanje i prezentiranje zakonski regulirano, što se temelji ne samo na nacionalnoj praksi, nego i s odredbama Europske unije kao organizacije kojoj i Republika Hrvatska pripada od srpnja 2013. Slijedom navedenog u narednoj će se jedinici govoriti o zakonima i propisima koji reguliraju sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja.

2.1. Zakonska regulativa sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja

Zakon o računovodstvu (2015) predstavlja temeljni propis koji, između ostalog, uređuje i:

- računovodstvo poduzetnika,
- primjenu standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja,
- godišnje financijske izvještaje, uključujući i njihovu konsolidaciju,
- reviziju godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvještaja,
- sadržaj godišnjeg izvještaja,
- javnu objava godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvještaja,
- Registar godišnjih financijskih izvještaja i obavljanje nadzora.

Prema odredbama navedenog Zakona mogu se izdvojiti i standardi financijskog izvještavanja. U tom se smislu razlikuju Hrvatski standardi financijskog izvještavanja i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja. Hrvatske standarde financijskog izvještavanja donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja i njihova se svrha najbolje može očitovati u:

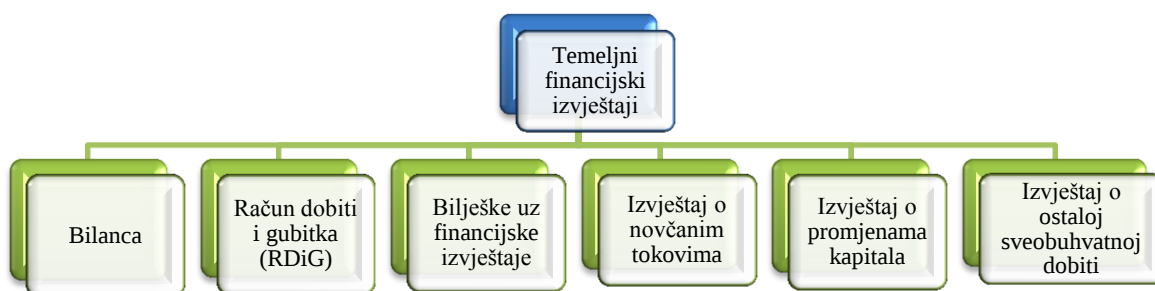
- definiranju osnova za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja,
- pomoći revizorima prilikom provjere usklađivanja izvještaja s HSFI-jima,
- pomoći korisnicima pri tumačenju podataka i informacija dostupnim u financijskim izvještajima (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2008).

Propis u kojem se nalaze pravila i načela strukture i sadržaja godišnjih financijskih izvještaja jest Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (2015). U skladu s

odredbama navedenog Pravilnika i Zakona o računovodstvu (2015) sastavljaju se sljedeći dokumenti:

- bilanca,
- račun dobiti i gubitka,
- bilješke uz financijske izvještaje,
- izvještaj o novčanim tokovima,
- izvještaj o promjenama kapitala,
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, 2015).

2.2. Temeljni financijski izvještaji

Slika 1. Temeljni financijski izvještaji

Izvor: obrada autora prema: *Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja*. (2015). Preuzeto 8. srpnja 2016 iz Narodne novine: <http://narodne-novine.nn.hr/>

2.2.1. Bilanca

„Bilanca je prikaz stanja imovine i obveza trgovačkog društva na određeni dan. Prva se bilanca izrađuje prilikom osnivanja trgovačkog društva i ona se naziva početnom bilancom. U njoj se vidi koliki je osnivački kapital i kojom je vrstom imovine uplaćen“ (Bolfek, Stanić, & Tokić, *Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja*, 2011, str. 77).

Temeljno načelo bilančne ravnoteže sažeto se može prikazati sljedećom formulom (Volarević & Varović, 2013, str. 131), pri čemu je aktiva razvrstana prema principu rastuće likvidnosti, a

pasiva prema principu rastuće dospelosti (Bolfek, Stanić, & Tokić, Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, 2011, str. 78).

$$\text{aktiva} = \text{pasiva} \rightarrow \text{imovina} = \text{kapital} + \text{obveze} \quad (1)$$

Tablica 1. Struktura bilance

AKTIVA	PASIVA
Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital	Kapital i pričuve
Dugotrajna imovina - nematerijalna - materijalna - financijska - potraživanja	Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove
Kratkotrajna imovina - zalihe - potraživanja - financijska - novac	Dugoročne obveze
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	Kratkoročne obveze
Gubitak iznad visine kapitala	Odgodeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja

Izvor: Bolfek, B., Stanić, M. & Tokić, M. (2011). Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *Oeconomica Jadertina, I (1)*, str. 77.

Kao što se može uočiti u Tablici 1, u bilanci se razlikuju dugotrajna i kratkotrajna imovina te obveze i kapital.

Da bi se neka imovina klasificirala kao kratkotrajna, mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- realizirat će se ili se drži za prodaju ili potrošnju u redovnom tijeku poslovanja,
- primarno se drži za trgovanje,
- očekuje se da će se realizirati unutar dvanaest mjeseci od datuma bilance,
- novac ili novčani ekvivalent, osim ako mu je ograničena mogućnost razmjene ili upotrebe za podmirivanje obveza za razdoblje od najmanje dvanaest mjeseci od datuma bilance.

Sva ostala imovina koja ne zadovoljava navedene uvjete klasificira se kao dugotrajna. (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2008).

Kratkotrajnu imovinu čine:

- zalihe,
- potraživanja,
- financijska imovina,
- novac (Bolfek, Stanić, & Tokić, 2011, str. 79).

Zalihe se odnose na materijalnu kratkotrajnu imovinu i obuhvaćaju:

- zalihe sirovina i drugog materijala koji ulazi u gotovi proizvod,
- zalihe rezervnih dijelova koje ne ulaze u gotovi proizvod,
- zalihe nedovršene proizvodnje,
- zalihe gotovih proizvoda,
- zalihe trgovačke robe i dr.

Kratkoročna potraživanja, primjerice od kupaca, države, zaposlenika, odnose se na potraživanja s rokom do godine dana. Kratkoročnu financijsku imovinu čine:

- surogati novca,
- kratkoročni krediti, depoziti, kaucije,
- udjeli u povezanim društvima s rokom dospeljeća od godine dana.

Novac se odnosi na sav novac na računima poslovnih banaka (Bolfek, Stanić, & Tokić, Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, 2011, str. 79).

Dugotrajna se imovina teže pretvara u novac i u upotrebi je guže od jedne godine. U ovu kategoriju imovine spadaju:

- materijalna,
- nematerijalna,
- financijska imovina,
- potraživanja (Žager & Žager, Analiza financijskih izvještaja, 1999, str. 37).

Dugotrajnu materijalnu imovinu poduzetnik koristi u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba, tj. usluga za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe. Očekuje se da će se koristiti duže od godine dana te je stoga namijenjena korištenju na stalnoj osnovi u svrhu aktivnosti društva. Kategorije koje obuhvaća dugotrajna imovina su:

- zemljište,
- građevinski objekti,

- postrojenja i oprema,
- alati,
- pogonski inventar,
- namještaj i transportna sredstva,
- dugotrajna biološka imovina,
- predujmovi i dr. (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2008).

HSFI 5 definira nematerijalnu imovinu kao nemonetarnu imovinu bez fizičkih obilježja koja se može identificirati, a obuhvaća sljedeće kategorije:

- izdaci za razvoj,
- patentni,
- licencije,
- koncesije,
- zaštitni znaci,
- software,
- franšize i ostala prava,
- goodwill,
- predujmovi za nematerijalnu imovinu i ostalu nematerijalnu imovinu (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2008).

Kapital predstavlja vlastiti izvor financiranja i bez njega je nemoguće pokrenuti i nastaviti poslovanje. Čine ga:

- upisani kapital,
- kapitalne rezerve,
- revalorizacijske rezerve,
- rezerve iz dobiti,
- zadržana dobit ili preneseni gubitak,
- dobiti ili gubitak financijske godine (Bolfek, Stanić, & Tokić, Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, 2011, str. 79).

Drugim riječima, kapital je novac koji se koristi za vođenje nekog posla i nabavlja se emisijom dionica i instrumentima dugoročnog zaduživanja. Ključni odnos između duga i

(vlasničke) glavnice poznat je kao poluga, koja označava postojanje duga u financijskoj strukturi poduzeća (Kapital, n.d.).

Obveze se odnose na tuđe izvore financiranja te se mogu razlikovati dugoročne i kratkoročne obveze. Kratkoročne obveze čine sve obveze kojima je rok dospeljeća kraći od godine dana. One se uglavnom odnose na:

- obveze zbog nabavljanja materijala i robe,
- obveze za izvršene usluge,
- kratkoročni krediti s rokom otplate kraćim od godine dana i dr.

S druge strane, dugoročne obveze karakterizira rok dospeljeća dulji od godine dana, a najčešće obuhvaćaju dugoročne kredite od banaka i sl. Kapital poduzeća čini razlika ukupne imovine i ukupnih obveza (Žager & Žager, Analiza financijskih izvještaja, 1999, str. 38-39).

Može se zaključiti da je bilanca „*temeljni financijski izvještaj koji prikazuje stanje imovine, obveza i na određeni dan. Na osnovi bilance mogu se spoznati činjenična stanja o poslovanju poduzeća, a bilanca prije svega služi kao podloga analize financijskog položaja*“ (Žager & Žager, Analiza financijskih izvještaja, 1999, str. 42).

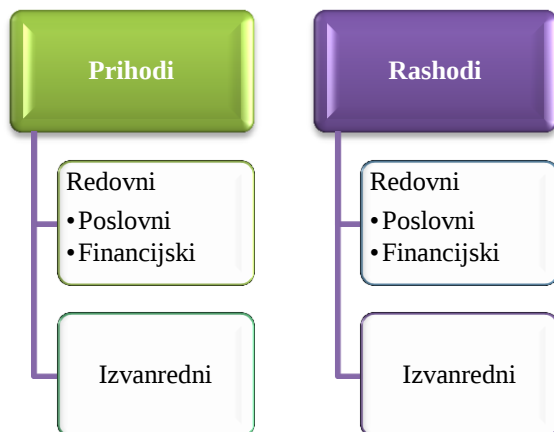
2.2.2. Račun dobiti i gubitka (RDIG)

Dobit služi kao mjerilo uspjeha pojedinog poduzeća, stoga se izdvaja kao najznačajnija kategorija u odnosu na ostale financijske pokazatelje. Zakon o računovodstvu određuje dobit/gubitak kao računovodstvenu kategoriju čiji iznos odgovara razlici ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Prognoziranje i praćenje dobiti/gubitka može se raditi svaki mjesec, ali se kao njen rezultat uzima dobit/gubitak na godišnjoj razini (Bolfek, 2005, str. 527).

Može se reći da je račun dobiti i gubitka dinamički financijski izvještaj koji služi kao indikacija uspješnosti poslovanja poduzeća u promatranom razdoblju (Dečman, 2012, str. 449).

U računu dobiti i gubitka razlikuju se prihodi i rashodi. Prihodi se definiraju kao povećanje ekonomske koristi poduzeća u vidu priljeva sredstava ili smanjenja obveza, dok se rashodi

odnose na smanjenje ekonomske koristi poduzeća u vidu odljeva sredstava (Žager, Mamić Sačer, Sever, & Žager, 2008, str. 68). Slika 2 prikazuje strukturu prihoda i rashoda.

Slika 2. Struktura prihoda i rashoda

Izvor: obrada autora prema Žager, K. & Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 47-48.

Iako mnogi poistovjećivaju prihode i primitke te rashode i izdatke, te računovodstvene kategorije nisu istoznačnice. Naime, prihodi i rashodi determiniraju⁷ se u trenutku nastanka događaja. Drugim riječima, priznaju se kada su stvarno nastali, tj. kad je roba prodana ili usluga izvršena. Primitak novca nastaje kada je novac stvarno primljen. Slično se može primijeniti i na rashode, koji se priznaju kada su mogući, dok se izdaci odnose na isplatu novca. Preciznije rečeno, izdaci se javljaju prilikom nabave sirovina za proizvodnju određenog proizvoda i sl. (Žager & Žager, 1999, str. 49-50).

U računu dobiti i gubitka moraju se prikazati kategorije koje prikazuje Slika 3.

Slika 3. Struktura računa dobiti i gubitka

Izvor: obrada autora prema *Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja*. (2015). Preuzeto 5. rujna 2016 iz Narodne novine: <http://narodne-novine.nn.hr/>

2.2.3. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže dodatne i dopunske informacije koje se ne nalaze u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjenama kapitala i izvještaja o novčanom toku. Značajni događaji koje poduzetnik objavljuje u bilješkama su:

- značajno poslovno spajanje nakon datuma bilance ili prodaja značajnog pridruženog poduzetnika,
- objavljivanje plana prestanka poslovanja,
- značajne nabavke imovine,
- iznos imovine koja se drži za prodaju,
- drugi oblici otuđenja imovine ili izvlaštenja značajne imovine koje provodi vlada,
- najava ili početak provedbe značajnog restrukturiranja,
- promjene poreznih stopa ili poreznih zakona koji su stupili na snagu ili su objavljeni nakon datuma bilance, a koji značajno utječu na tekuću i odgođenu poreznu imovinu i obveze,

- početak značajnog sudskog postupka kao isključive posljedice događaja nastalih nakon datuma bilance (Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2008).

Prilikom sastavljanja bilješki treba se voditi računa o pravilima njihova sastavljanja, odnosno da budu u skladu s odredbama odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja. Preciznije rečeno, mali i srednji poduzetnici bilješke sastavljaju u skladu sa zahtjevima HSFI-a, a veliki poduzetnici i oni čije su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni na organizirano tržište vrijednosnih papira bilješke su dužni sastavljati u skladu sa zahtjevima MSFI-a. Međutim, u praksi se često događa da se u bilješke ne uvrste:

- ukupan iznos naknada koji za određenu financijsku godinu naplaćuje samostalni revizor ili revizorsko društvo,
- ukupan iznos naknada za druge usluge provjere,
- ukupan iznos naknada za usluge poreznog savjetovanja,
- ukupan iznos naknada za druge usluge (Pretnar Abičić, 2016).

Problem vjerojatno leži u činjenici da struktura bilješki nije zakonski regulirana zato što bilješke nisu standardni izvještaji, stoga se uglavnom sastoje od tri dijela:

- osnovni podaci o društvu,
- osnova za sastavljanje financijskih izvještaja i sažetak računovodstvenih politika,
- ostala pojašnjenja tekstualno ili tablično prezentirana (Pretnar Abičić, 2016).

2.2.4. Izvještaj o novčanim tokovima

„Sposobnost generiranja novca u poduzetništvu je od iznimne važnosti. Ostvarivanje dobiti nije nužno povezano s generiranjem novca ili novčanih ekvivalenata. Naime, u praksi se pojavljuju slučajevi da poduzetnik posluje profitabilno, odnosno ostvaruje dobit, dok istovremeno nema sposobnost podmirenja obveza u njihovom roku dospijanja, što se definira kao nelikvidnost, a manifestira se kao deficiti najlikvidnije stavke imovine poduzetnika – novca i novčanih ekvivalenata“ (Šestanović, Vukas, & Stojanović, 2015, str. 124).

Izvještaj o novčanim tokovima pruža korisnicima informacije putem kojih mogu procijeniti mogućnosti poduzeća da stvara novac i novčane ekvivalente. Poduzeća su dužna sastaviti

izvještaj o novčanim tokovima prema odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda 7 i prezentirati ga kao sastavni dio financijskih izvještaja. novčani tokovi tijekom razdoblja klasificiraju se u tri kategorije (Slika 4):

- poslovne,
- investicijske,
- financijske aktivnosti (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Izvještaj o novčanim tokovima u praksi se sastavlja primjenjujući direktnu ili indirektnu metodu. Direktna metoda odnosi se na objavljivanje glavnih kategorija bruto novčanih primitaka i izdataka te na rezultat u neto iznosu. Ova metoda daje informacije važne za procjenu budućih novčanih tokova. Prema indirektnoj metodi poslovne aktivnosti ne iskazuju se kao bruto priljevi i odljevi novca, već se ostvareni financijski rezultat usklađuje za učinke transakcije nenovčane prirode (Bartulović, 2013, str. 49-50).

Slika 4. Sastavnice poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti

Izvor: obrada autora prema Bartulović, M. (2013). *Regulatorni okvir financijskog izvještavanja*. Split: Sveučilišni odjel za stručne studije, str. 48-49.

2.2.5. Izvještaj o promjenama kapitala

Poduzetnik je u izvještaju o promjenama kapitala dužan iskazati:

- ukupnu sveobuhvatnu dobit razdoblja,

- efekte retroaktivne primjene promjene računovodstvenih politika ili ratroaktivnog prepravljanja iznosa,
- iznose transakcija s vlasnicima,
- usklađene sastavnice kapitala na početku i na kraju razdoblja (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Promjene kapitala poduzeća reflektiraju povećanje ili smanjenje neto imovine tijekom promatranog razdoblja. Uz promjene koje proizlaze iz transakcija s vlasnicima provedenim u svojstvu vlasnika i s njima direktno povezanih transakcijskih troškova, ukupna promjena kapitala tijekom razdoblja odnosi se na ukupni iznos prihoda i rashoda, uključujući dobit i gubitke (Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, 2009).

Obrazac: POD-PK

Naziv pravne osobe _____

Adresa sjedišta _____

Broj registarskog uložka registarskog suda - MBS _____

OIB _____

Matični broj - porezni broj _____

Oznaka djelatnosti prema NKD _____

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA
od _____ do _____

Iznosi u kunama, bez lipa

Računi	Naziv pozicije	Tek. br. bilješke	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1	2	3	4	5
1.	Upisani kapital			
2.	Kapitalne rezerve			
3.	Rezerve iz dobiti			
4.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak			
5.	Dobit ili gubitak tekuće godine			
6.	Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine			
7.	Revalorizacija nematerijalne imovine			
8.	Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju			
9.	Ostala revalorizacija			
10.	Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje			
11.	Tekući i odgođeni porezi (dio)			
12.	Zaštita novčanog tijeka			
13.	Promjene računovodstvenih politika			
14.	Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja			
15.	Ostale promjene kapitala			
16.	Ukupno povećanje ili smanjenje kapitala			

DODATAK IZVJEŠTAJU (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji izvještaj)				
16. a.	Povećanje iznosa kapitala pripisanog imateljima kapitala matice			
16. b.	Povećanje iznosa kapitala pripisanog manjinskom interesu			

Stavke koje smanjuju kapital unose se s negativnim predznakom

U _____, dana _____ 200__ - _____

Osoba ovlaštena za zastupanje

RRIF oznaka za narudžbu: **PK**   Ovaj izvještaj sastavljen je na temelju Pravilnika o strukturi i sadržaju GFI (Nar. nov. br. 38/08.)

Slika 5. Obrazac izvještaja o promjenama kapitala

Izvor: Računovodstvo, revizija i financije, <http://www.rrif.hr/dok/preuzimanje/Obrazac-POD-PK.pdf> (preuzeto 6. rujna 2016).

2.2.6. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Zakon o računovodstvu definira i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Prema informacijama prezentiranim u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti korisnici mogu dobiti uvi u moguće prihode i rashode na koje ne utječe menadžment. Oni su rezultat položaja i ekonomskih uvjeta poslovanja društva. Najčešće se radi o:

- dobitima i gubicima od tečajnih razlika na inozemnim investicijama,
- nerealiziranim dobitima i gubicima na financijskoj imovini,
- promjenama revalorizacijskih rezervi,
- efektima od zaštite na derivatnim instrumentima.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti čine dva odvojena izvještaja:

- račun dobiti i gubitka uz raščlambu troškova po prirodnim vrstama i rashoda po funkciji,
- ostala sveobuhvatna dobit, koju sastavljaju društva kod kojih se javljaju pozicije sveobuhvatne dobiti, odnosno dobiti i gubici koji prelaze u račun dobiti i gubitka kada se realiziraju (Bakran, Gulin, & Milčić, 2014, str. 14).

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)
I	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA
II	OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA
1.	Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja
2.	Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
3.	Dobitak ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju
4.	Dobitak ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova
5.	Dobitak ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu
6.	Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom
7.	Aktuarski dobiti/gubici po planovima definiranih primanja
8.	Ostale nevladničke promjene kapitala
III	POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA
IV	NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK
V	SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA

Slika 6. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Izvor: Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja. (2015). Preuzeto 5. rujna 2016 iz Narodne novine: <http://narodne-novine.nn.hr/>

Općenito govoreći, financiranje je ključno za osnivanje, poslovanje i razvoj svakoga poduzeća. Nemoguće je pokrenuti poslovanje bez početnog kapitala, dok je s ciljem omogućavanja kontinuiranog razvoja poduzeća potrebno osigurati dodatno financiranje (Učkar & Urti, 2015, str. 14).

Prezentacija financijskih izvještaja važna je za korisnike kako bi mogli procijeniti poslovanje poduzeća koje ih zanima. U Republici Hrvatskoj zakonski je regulirana njihova struktura, sastavljanje i prezentiranje. Vrlo je važno da informacije i podaci u njima budu realni i da prikazuju stvarno stanje.

3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

U ovom će poglavlju biti riječi o ciljevima i značaju analize financijskih izvještaja. Budući da se tema završnog rada odnosi samo na analizu profitabilnosti, najviše će se pažnje posvetiti pokazateljima profitabilnosti. Ostali će pokazatelji, kao i postupak horizontalne i vertikalne analize, biti samo kratko pojašnjeni.

3.1. Definicija financijske analize

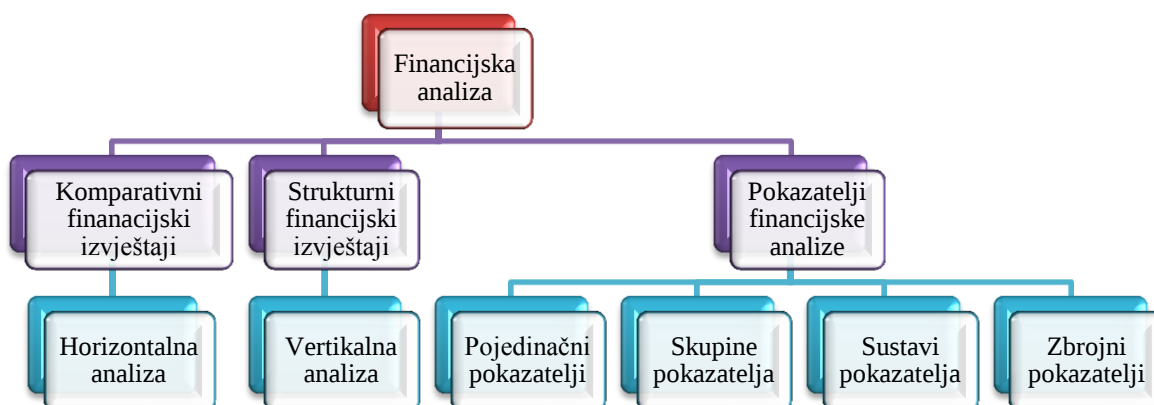
Analiza financijskih izvještaja vrši se pomoću primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika da bi se podaci iz financijskih izvještaja pretvorili u upotrebljive informacije važne za upravljanje. Ključnu ulogu odigrava financijski menadžment koji primarno mora analizirati poslovanja da bi temeljem onoga što je ostvareno u prethodnim razdobljima planirao budućnost. Sukladno tome, mora znati kakve će analize praviti potencijalni kreditori ili dobavljači da bi se realizirala poslovna suradnja. Iz prethodno navedenog može se zaključiti da je financijska analiza važna i eksternim i internim korisnicima (Bolfek, Stanić, & Knežević, 2012, str. 149).

Može se zaključiti da financijska analiza zauzima vrlo vitalno i značajno mjesto u poslovnoj analizi poslovanja poduzeća. Stoga je evidentno da je osnovna zadaća analize financijskih izvještaja omogućiti njihovo razumijevanje, odnosno razumijevanje poslovanja promatranog poduzeća u određenoj financijskoj godini (Dečman, 2012, str. 450).

Međutim, ne smije se zanemariti ni zakonska regulativa u smislu važećih konvencija i prakse računovodstva s ciljem što učinkovitije računovodstvene analize. Naime, Republika Hrvatska se pristupanjem Europskoj uniji još više uključila u europske trendovi na području menadžerskog računovodstva. Stoga konstantno treba biti u toku s trendovima kako bi se financijski izvještaji pripremili i prezentirali prema važećim zakonima i propisima (Alexander & Nobes, 2010, str. 115).

3.2. Instrumenti i postupci financijske analize

Prilikom analize financijskih izvještaja može se koristiti više različitih postupaka koji su prikazani na Slici 7.

Slika 7. Postupci i instrumenti financijske analize

Izvor: obrada autora prema Žager, K. & Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 158.

3.2.1. Vertikalna i horizontalna analiza

Horizontalnom analizom mogu se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja na temelju čega se može procijeniti uspješnost i sigurnost poslovanja promatranog poduzeća. Temelj horizontalne analize su komparativni financijski izvještaji (Žager & Žager, 1999, str. 159).

Preporuka je uspoređivati pozicije za veći broj godina kako bi se uočili određeni trendovi na temelju kojih bi poslovno odlučivanje bilo kvalitetnije. U praksi se kod horizontalne analize promatraju uglavnom bilančne pozicije i pozicije računa dobiti i gubitka. Kako bi se izračunale promjene u pozicijama, potrebno je određenu godinu uzeti kao baznu, a ostale usporediti s njom (Bolfek, Stanić, & Knežević, 2012, str. 158).

Nasuprot horizontalnoj analizi, u računovodstvu se koristi i vertikalna analiza koja pretpostavlja da se aktiva i pasiva bilance izjednače sa 100, a sve druge pozicije stave u odnos prema njima, odnosno da se prihod od prodaje ili ukupan prihod u računu dobiti i gubitka

izjednači sa 100, a sve ostale pozicije također stave u odnos prema njima. Temelj vetiškalne analize su strukturni finansijski izvještaji (Bolfek, Stanić, & Knežević, 2012, str. 159).

3.2.2. Pokazatelji finansijske analize: skupine pokazatelja

Slika 8 prikazuje skupine pokazatelja finansijske analize.

Slika 8. Skupine pokazatelja finansijske analize

Izvor: obrada autora prema Žager, K. & Žager, L. (1999). *Analiza finansijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia, str. 173.

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća vezanu za podmirenje dospjelih kratkoročnih obveza, pri čemu se najčešće računa koeficijent trenutne likvidnosti kao omjer novca i kratkoročnih obveza. Osim koeficijenta trenutne likvidnosti, mogu se računati još i:

- koeficijent ubrzane likvidnosti,
- koeficijent tekuće likvidnosti,
- koeficijent finansijske stabilnosti.

Posaci za potrebe računanja pokazatelja likvidnosti vuku se iz bilance (Žager & Žager, 1999, str. 176).

Pokazatelji zaduženosti računaju se na temelju podataka iz bilance i odraz su strukture pasive, tj. govore koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala. Najčešće se računaju:

- koeficijent zaduženosti,
- koeficijent vlastitog financiranja,
- koeficijent financiranja,
- pokriće troškova kamata,
- faktor zaduženosti,

- stupanj pokrića I.,
- stupanj pokrića II. (Žager & Žager, 1999, str. 177).

Pokazatelji aktivnosti računaju se na temelju omjera prometa i prosječnog stanja te upućuju na cirkulaciju imovine u poslovnom procesu. Najčešći pokazatelji su:

- koeficijent obrta ukupne imovine,
- koeficijent obrta kratkotrajne imovine,
- koeficijent obrta potraživanja,
- trajanje naplate potraživanja u danima (Žager & Žager, 1999, str. 178).

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i računaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Računaju se:

- ekonomičnost ukupnog poslovanja,
- ekonomičnost poslovanja,
- ekonomičnost financiranja,
- ekonomičnost izvanrednih aktivnosti (Žager & Žager, 1999, str. 179).

Analiza profitabilnosti najznačajnija je analiza financijskih izvještaja, prilikom čega se najčešće koriste sljedeći koeficijenti:

- profitna marža,
- povrat na investirano.

Općenito govoreći, profitabilnost se odnosi na sposobnost poduzeća za ostvarivanje ekonomske koristi. Treba istaknuti kako se radi o pokazateljima pomoću kojih je moguće ocijeniti sposobnost poduzeća da ostvari zadovoljavajuću razinu ekonomskih koristi pomoću imovine kojom raspolaže (Ježovita & Žager, 2014, str. 3).

Pokazatelji profitne marže najčešće se koriste u praksi i stavljaju u odnos različite vrste dobiti te ostvareni prihod. Profitna marža uključuje sljedeće koeficijente (Menadžersko računovodstvo: interna skripta, 2015, str. 38-40):

- bruto profitna marža:

$$\text{bruto profitna marža} = \frac{\text{bruto dobit}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (1)$$

- operativna profitna marža:

$$\text{operativna profitna marža} = \frac{\text{operativna dobit}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (2)$$

- profitna marža prije poreza:

$$\text{profitna marža prije poreza} = \frac{\text{dobit prije poreza}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (3)$$

- neto profitna marža:

$$\text{neto profitna marža} = \frac{\text{dobit poslije poreza}}{\text{prihod od prodaje}} \times 100 \quad (4)$$

- marža neto preostalog profita:

$$\text{marža neto preostalog profita} = \left[\frac{\text{dobit poslije poreza}}{\text{tržišna cijena kapitala}} - 1 \right] \times 100 \quad (5)$$

Povrat na investirano učinkovitost menadžmenta u korištenju raspoloživih resursa poduzeća. Slijedom navedenog računaju se tri pokazatelja:

- povrat na ukupni kapital:

$$\text{povrat na ukupni kapital} = \frac{\text{operativna dobit}}{\text{ukupna imovina}} \times 100 \quad (6)$$

- povrat na uloženi dugoročni kapital:

$$\text{povrat na uloženi dugoročni kapital} = \frac{\text{operativna dobit-kamate na kratkoročne kredite}}{\text{ukupna pasiva-kratkoročne obveze}} \times 100 \quad (7)$$

- povrat na ukupni vlastiti kapital:

$$\text{povrat na ukupni vlastiti kapital} = \frac{\text{dobit nakon oporezivanja}}{\text{ukupni vlastiti kapital}} \times 100 \quad (8)$$

Preko pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u dionice poduzeća. Za izračun su potrebni:

- podaci iz financijskih izvještaja,
- podaci o dionicama:
  - o broju dionica,
  - o njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Računaju se sljedeći pokazatelji:

- dobit po dionici,
- dividenda po dionici,
- odnos isplate dividendi,
- odnos cijene i dobiti po dionici,
- ukupna rentabilnost dionice,
- dividendna rentabilnost dionice (Žager & Žager, 1999, str. 180-181).

3.2.3. Pokazatelji financijske analize: sustavi pokazatelja i zbirni pokazatelji

Skupine pokazatelja dijele se na deduktivne i induktivne. Najpoznatiji i u praksi najčešće korišteni sustav pokazatelja je Du Pont. Sustavi pokazatelja nastali su kao posljedica želje da se obuhvati cjelovito poslovanje koje se sastoji od različitih segmenata. Du Pontov sustav pokazatelja koristi se isključivo za potrebe analize, odnosno planiranja. Vršni pokazatelj je rentabilnost ukupne imovine, a iz tog se pokazatelja dalje izводе zahtjevi koje treba zadovoljiti na nižim razinama poslovanja. Du Pontov sustav prikazuje veze između faktora koji utječu na rentabilnost ukupne imovine (Žager & Žager, 1999, str. 181-182).

Jedan od najpoznatijih i najčešće korištenih zbirnih pokazatelja jest Altmanov sintetski pokazatelj financijske nesigurnosti. Edward I. Altman je na temelju empirijskih istraživanja zaključio da korištenje isključivo jednog pokazatelja u predviđanju stečaja može uzrokovati krivu interpretaciju kada bi se promatrani pokazatelj izjednačio s nekim drugim pokazateljem koji ukazuje na drugačije vrijednosti stečaja. Drugim riječima, na temelju vrijednosti Altmanovog pokazatelja može se zaključivati o budućem poslovanju i mogućnosti bankrota (Zenzerović & Peruško, 2006, str. 141-142).

4. STATISTIKA

U ovom će se poglavlju statistika odrediti kao grana znanosti te će se objasniti pojmovi baznih indeksa budući da će se na njima temeljiti empirijski dio završnog rada neizostavni su i verižni indeksi te stope promjene koje je također važno spomenuti uz bazne indekse.

4.1. Određenje statistike

Općenito govoreći, statistika je grana znanosti koja se bavi prikupljanjem, analiziranjem i objašnjavanjem podataka različitog tipa, pri čemu se podaci odnose na izmjerena i opažena svojstva statističkih skupova nad kojima se promatraju pojave (Bahovec, n.d.).

Razlikuju se deskriptivna i inferencijalna statistika. Deskriptivna statistika odnosi se na kompletno obuhvaćanje statističkog skupa s ciljem prikupljanja, odabira, grupiranja, prezentacije i interpretacije rezultata. S druge strane, inferencijalna statistika temelji se na uzorku koji je izdvojen iz statističkog skupa preko kojeg se primjenom statističkih metoda i tehnika nude zaključci o čitavom skupu (Rozga, 2003)

Radi vizualnog pregleda rezultata analize, odnosno pregleda kretanja i usporedbe dobivenih podataka koristi se grafički način prikazivanja. U tom se smislu razlikuju:

- površinski grafikoni:
  - jednostavni stupci,
  - dvostruki stupci,
  - kvadrati,
  - histogrami i sl.,
- kartogrami,
- linijski grafikoni (Rozga, 2003).

Korištenjem indeksa u statističkoj analizi uspoređuje se stanje pojave ili pojava u različitim vremenskim intervalima ili na različitim mjestima. Razlikuju se individualni indeksi, kojima se mjeri svaka pojava pojedinačno, i skupni, kojima se mjere skupine pojava koje imaju zajedničku karakteristiku (Rozga, 2003).

4.2. Verižni i bazni indeksi. Stopa promjene

Verižni indeksi pokazuju relativne promjene pojave u tekućem razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje, tj. pokazuju za koliko % se vrijednost pojave u jednom razdoblju promijenila u odnosu na prethodno razdoblje. Verižni se indeksi računaju prema formuli 9. Prvi verižni indeks ne može se računati jer vrijednost vremenskog niza za prethodno razdoblje nije poznata. Verižni se indeksi nadovezuju jedan na drugi. Grafikon verižnih indeksa crta se u pravokutnom sustavu na način da je apscisa pomaknuta do veličine 100 na osi ordinata, a ordinata se povlači za svako novo razdoblje. Za svaki novi vremenski period ucrtava se poseban linijski grafikon s ishodištem uvijek u prethodnom razdoblju kako bi se odmah uočila promjena vrijednosti promatrane pojave u jednom u odnosu na prethodno razdoblje (Biljan August, Pivac, & Štambuk, 2009, str. 101-102).

$$V_t = \frac{Y_t}{Y_{t-1}} \times 100; t = n (...2, 3,...) \quad (9)$$

Bazni indeksi predstavljaju relativne promjene pojave u tekućem razdoblju u odnosu na neko bazno razdoblje. Drugim riječima, pokazuju za koliko se % vrijednost pojave u jednom razdoblju promijenila u odnosu na odabrano bazno razdoblje. Bazni se indeksi računaju prema formuli 10. Grafički prikaz baznih indeksa jednostavni je linijski grafikon koji se crta u pravokutnom sustavu (Biljan August, Pivac, & Štambuk, 2009, str. 105-106).

$$V_t = \frac{Y_t}{Y_b} \times 100; b = 100 \quad (10)$$

Stopa promjene je relativna promjena vrijednosti neke pojave u tekućem razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje. Sukladno navedenom, prosječna stopa promjene je prosječna relativna promjena vrijednosti neke pojave kroz razdoblja u ukupnom promatranom vremenskom periodu. Za dulji se period računa pomoću geometrijske sredine verižnih indeksa. Budući da verižnih indeksa ima $N - 1$, geometrijska sredina računa se kao $N - 1$ korijen od njihovih faktora (Biljan August, Pivac, & Štambuk, 2009, str. 102).

5. ANALIZA POKAZATELJA PROFITABILNOSTI PODUZEĆA EUROHERC d.d.

5.1. Opće informacije o poduzeću

Euroherc osiguranje posluje u Republici Hrvatskoj već 24 godine. Društvo su osnovale domaće fizičke osobe, a sjedište mu je u Zagrebu. Društvo se bavi neživotnim osiguranjima po sljedećim kategorijama:

- osiguranje od nezgode,
- zdravstveno osiguranje
- osiguranje cestovnih vozila,
- osiguranje tračnih vozila,
- osiguranje zračnih letjelica,
- osiguranje plovila,
- osiguranje robe u prijevozu,
- osiguranje od požara i elementarnih šteta,
- ostala osiguranja imovine,
- osiguranje od odgovornosti za uporabu motornih vozila,
- osiguranje od odgovornosti za uporabu zračnih letjelica,
- osiguranje od odgovornosti za uporabu plovila,
- ostala osiguranja od odgovornosti,
- osiguranje kredita,
- osiguranje jamstava,
- psiguranje raznih financijskih gubitaka,
- putno osiguranje (Euroherc: Godišnje izvješće o poslovanju za 2015. godinu, 2016, str. 2).

Društvo je organizirano kombinacijom predmetnih, funkcionalnih, teritorijalnih i projektnih organizacijskih jedinica te djeluje putem podružnica koje, s druge strane, djeluju kao profitni centri. Za sada su podružnice otvorene u:

- Zagrebu,
- Varaždinu,

- Sisku,
- Bjelovaru,
- Osijeku,
- Puli,
- Rijeci,
- Zadru,
- Splitu,
- Duborvniku,
- Čakovcu,
- Karlovcu,
- Velikoj Gorici,
- Slavonskom Brodu.

Prošle godine društvo nije otvaralo nove podružnice, ali je provedena organizacijska i kadrovska adaptacija sukladno potrebama tržišta. Zadaća društva je kontinuirano usavršavanje svih službi i djelatnika, a posebno prodajne mreže s obzirom na pravila struke, gospodarske običaje i specifičnosti tržišta osiguranja. Osim toga, društvo djeluje i kroz društveno-humanitarni rad, sukladno mogućnostima. Uprava će nastaviti s politikom investiranja s ciljem ostvarivanja visoke razine likvidnosti i sigurnosti ulaganja (Euroherc: Godišnje izvješće o poslovanju za 2015. godinu, 2016, str. 3-7).

5.2. Analiza profitabilnosti poduzeća Euroherc d.d.

U ovom će se dijelu analizirati profitabilnost poduzeća u periodu 2011. – 2015. godine pomoću pokazatelja profitabilnosti prema podacima dostupnim u bilanci i računu dobiti i gubitka.

Prije svega treba naglasiti da su se kao pokazatelji profitabilnosti koristili:

- neto rentabilnost imovine kao omjer neto dobiti i kamata s ukupnom imovinom,
- bruto rentabilnost imovine kao omjer dobiti prije poreza i kamata s ukupnom imovinom,
- neto profitna marža kao omjer neto dobiti i kamata s ukupnim prihodom,
- bruto profitna marža kao omjer dobiti prije poreza i kamata s ukupnim prihodom,
- ROA kao omjer dobiti poslije poreza i ukupne imovine,

- ROE kao omjer dobiti poslije poreza i glavnice (Bujan, 2014, str. 40):

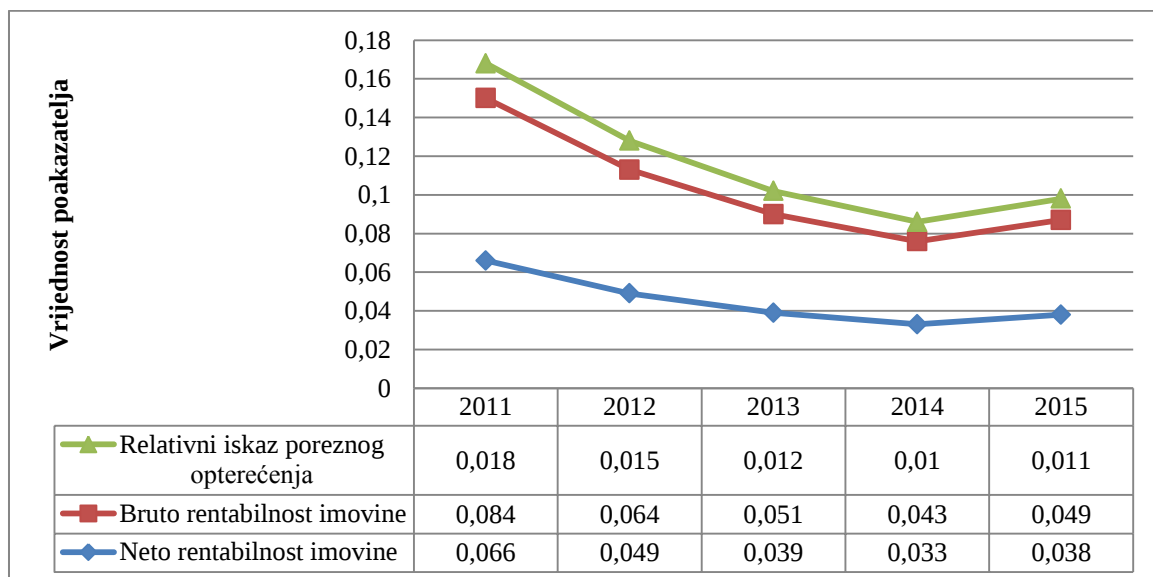
5.2.1. Neto i bruto rentabilnost imovine Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

Tablica 2. Neto i bruto rentabilnost imovine Euroherca d.d. (2011. - 2015.)

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Neto rentabilnost imovine	0,066	0,049	0,039	0,033	0,038
Bruto rentabilnost imovine	0,084	0,064	0,051	0,043	0,049
Razlika	0,018	0,015	0,012	0,010	0,011

Izvor: autor

Prema rezultatima analize prikazanim u Tablici 2 može se uočiti da navedeni pokazatelji profitabilnosti poduzeća Euroherc d.d. tijekom promatranog perioda imaju pozitivna kretanja. Međutim, što se tiče pokazatelja neto rentabilnosti imovine, može se uočiti pad vrijednosti u periodu 2011. – 2014., da bi u 2015. blago porasla. Ista se situacija može pratiti i kod pokazatelja bruto rentabilnosti imovine. Relativni iskaz poreznog opterećenja u odnosu na ukupnu imovinu najveći je bio 2011., a najmanji 2014. Treba naglasiti kako vrijednosti kroz promatrani period vrlo malo variraju.

Graf 1. Kretanje vrijednosti odabranih pokazatelja profitabilnosti Euroherca d.d. (2011. - 2015.)

Izvor: autor

5.2.2. Profitna marža Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

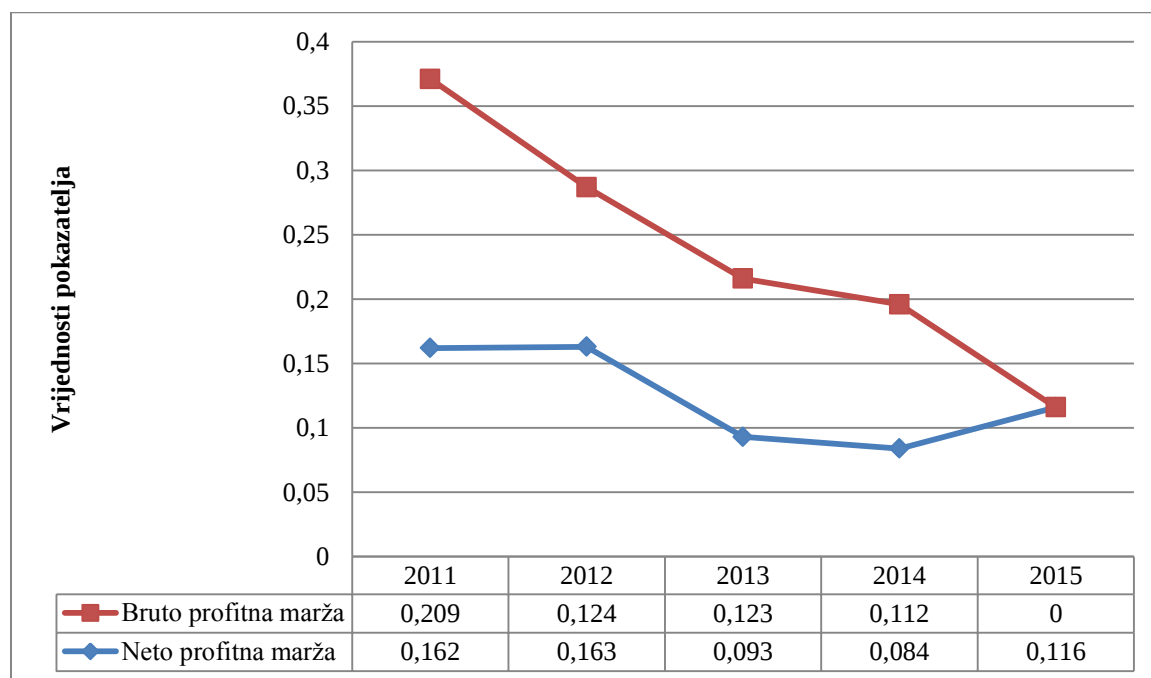
Tablica 3. Pokazatelji profitne marže Euroherca d.d. (2011. - 2015.)

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Neto profitna marža	0,162	0,163	0,093	0,084	0,116
Bruto profitna marža	0,209	0,124	0,123	0,112	0,151

Izvor: autor

Nakon oporezivanja prihoda za dobit poduzeću je ostalo 16,2%, odnosno 16,3% u 2011., odnosno 2012. 2013. i 2014. primjetan je trend pada na 9,3%, odnosno 8,4%. U posljednjoj promatranoj godini poduzeću je nakon podmirenja svih troškova, a prije oporezivanja, ostalo 11,6% prihoda.

Prema rezultatima analize prikazanim u Tablici 3 može se uočiti da Eurohercu d.d. nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobit ostaje 20,9% prihoda za dobit u 2011. U naredne dvije godine rezultat je gotovo identičan (12,4% 2012., odnosno 12,3% 2013.), da bi 2014. opao na 11,2% te blago porastao u 2015. na 15,1%.

Graf 2. Kretanje vrijednosti pokazatelja profitne marže Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

Izvor: autor

5.2.3. Pokazatelji ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

Tablica 4. Pokazatelji ROA i ROE Euroherce d.d. (2011. - 2015.)

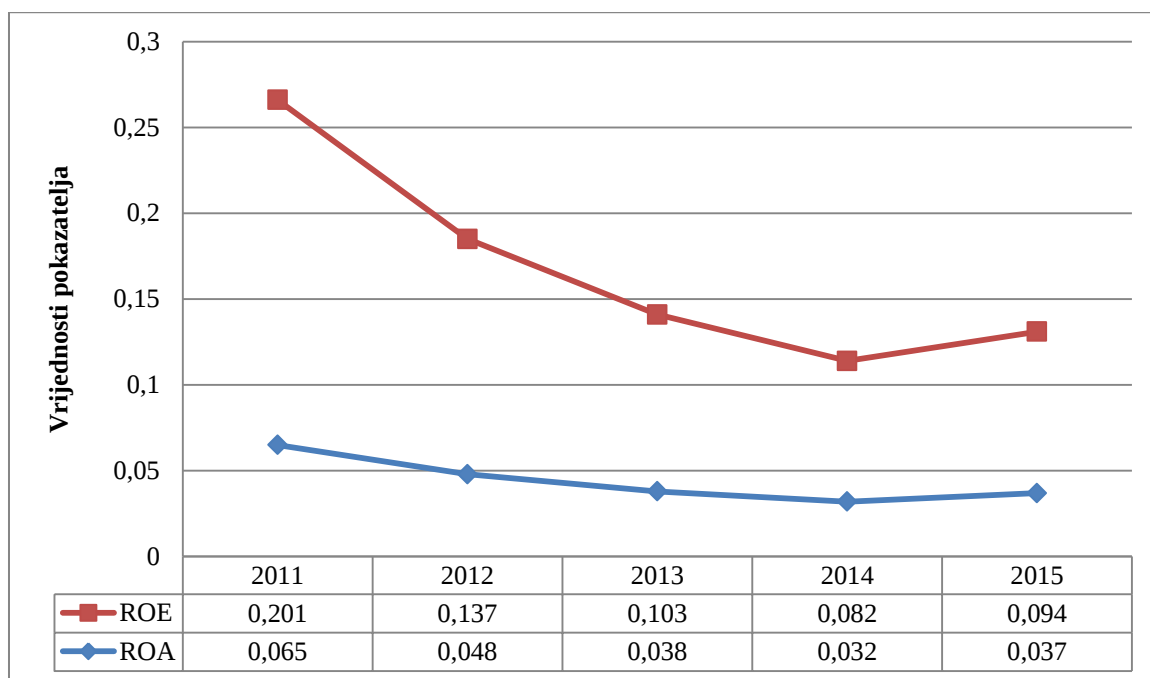
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
ROA	0,065	0,048	0,038	0,032	0,037
ROE	0,201	0,137	0,103	0,082	0,094

Izvor: autor

S obzirom na podatke dobivene računanjem ROA, može se zaključiti da je u periodu 2011. – 2014. evidentan trend opadanja vrijednosti, dok je u 2015. vrijednost u blagom porastu. Navedene vrijednosti znače sljedeće:

- Poduzeće je 2011. na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu ostvarilo 6,5% novčanih jedinica operativne dobiti.
- Poduzeće je 2012. na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu ostvarilo 4,8% novčanih jedinica operativne dobiti.
- Poduzeće je 2013. na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu ostvarilo 3,8% novčanih jedinica operativne dobiti.
- Poduzeće je 2014. na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu ostvarilo 3,2% novčanih jedinica operativne dobiti.
- Poduzeće je 2015. na 100 investiranih novčanih jedinica u aktivu ostvarilo 3,7% novčanih jedinica operativne dobiti.

Isti se trend kretanja može uočiti i po pitanju ROE. Vrijednosti ROE ukazuju koliko je HRK dobiti nakon oporezivanja proizašlo iz 100 HRK investiranog vlastitog kapitala (2011. 20,1%, 2012. 13,7%, 2013. 10,3%, 2014. 8,2%, 2015. 9,4%).

Graf 3. Kretanje vrijednosti ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

Izvor: autor

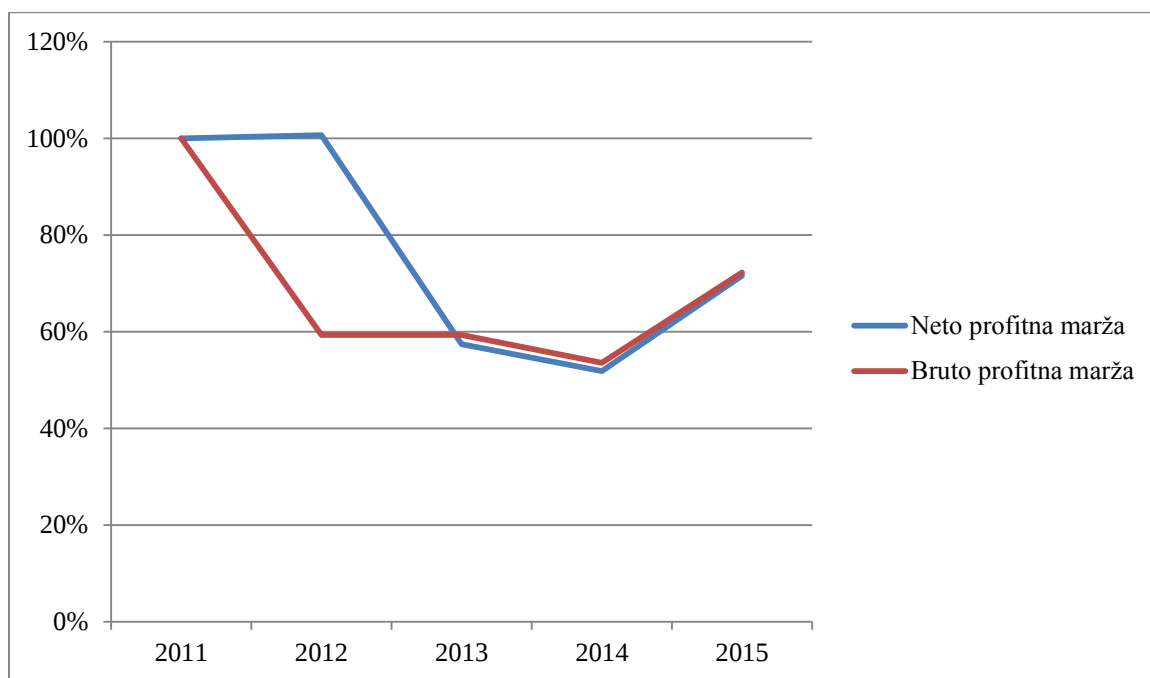
5.2.4. Bazni indeksi s obzirom na pokazatelje profitne marže, ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

Kao što je već istaknuto, bazni indeksi odnose se na relativne promjene pojave u tekućem razdoblju u odnosu na neko bazno razdoblje. Kao bazno razdoblje uzeta je 2011., a sve ostale godine promatraju se u odnosu na nju.

Tablica 5. Bazni indeksi s obzirom na pokazatelje profitne marže Euroherca d.d. (2011. - 2015.)

	2011.	2012.	Promjena u odnosu na 2011.	2013.	Promjena u odnosu na 2011.	2014.	Promjena u odnosu na 2011.	2015.	Promjena u odnosu na 2011.
Neto profitna marža	0,162	0,163	+ 0,001 +0,617% 100,62%	0,093	- 0,069 - 42,59% 57,41%	0,084	- 0,078 - 48,14% 51,86%	0,116	- 0,046 - 28,39% 71,61%
Bruto profitna marža	0,209	0,124	- 0,085 - 40,67% 59,33%	0,123	- 0,086 - 40,67% 59,33%	0,112	- 0,097 - 46,41% 53,59%	0,151	- 0,058 - 27,75% 72,25%

Izvor: autor

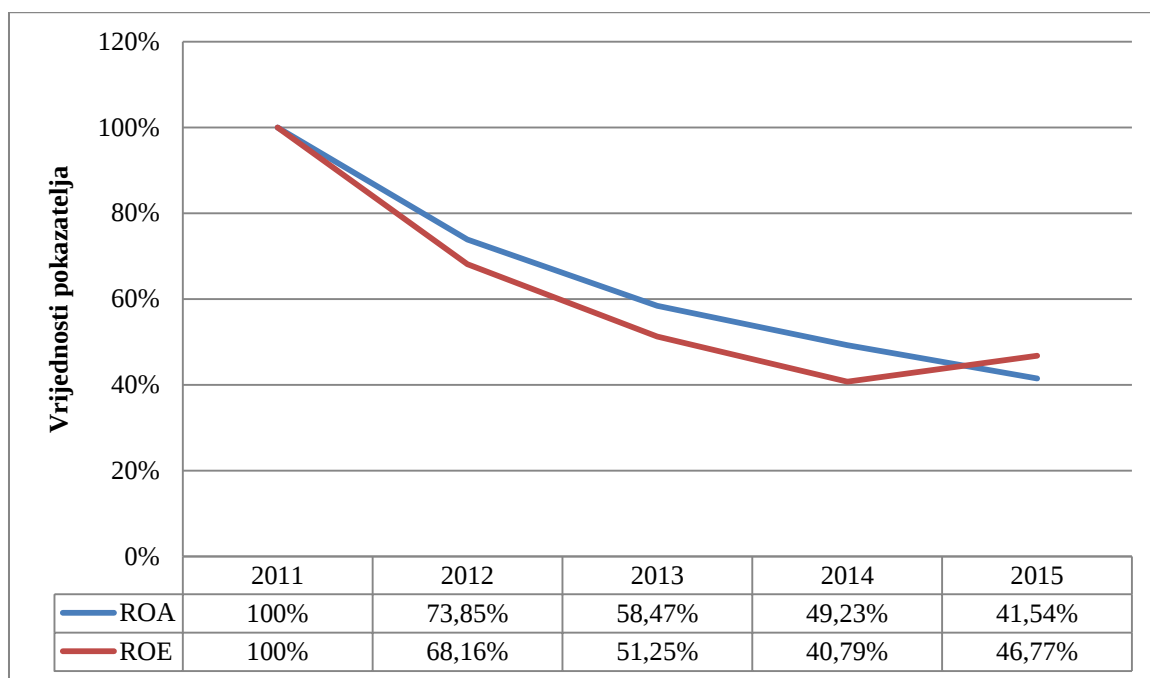
Graf 4. Kretanje vrijednosti baznih indeksa s obzirom na pokazatelje profitne marže Euroherca d.d. (2011. - 2015.)

Izvor: autor

Tablica 6. Bazni indeksi s obzirom na ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

	2011.	2012.	Promjena u odnosu na 2011.	2013.	Promjena u odnosu na 2011.	2014.	Promjena u odnosu na 2011.	2015.	Promjena u odnosu na 2011.
ROA	0,065	0,048	- 0,017 - 26,15% 73,85%	0,038	-0,027 -41,53% 58,47%	0,032	-0,033 -50,77% 49,23%	0,037	-0,038 -58,46% 41,54%
ROE	0,201	0,137	-0,064 -31,84% 68,16%	0,103	-0,098 -48,75% 51,25%	0,082	-0,119 -59,21% 40,79%	0,094	-0,107 -53,23% 46,77%

Izvor: autor

Graf 5. Kretanje vrijednosti baznih indeksa s obzirom na ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)

Izvor: autor

Općenito govoreći, kod svih razmatranih pokazatelja profitabilnosti može se uočiti trend opadanja baznih indeksa do 2015., kada pokazuje blagi porast. Izuzetak čine neto profitna marža, koja neznatno raste u 2012. i vrijednost ROA koja i u 2015. opada. Međutim, svi su pokazatelji pozitivni, što znači da je poduzeće ipak profitabilno.

6. ZAKLJUČAK

Financijski su izvještaji ključan pokazatelj uspješnosti poslovanja poduzeća i moraju se javno objaviti. Podaci u financijskim izvještajima ključne su informacije na temelju kojih se može procijeniti poslovanje promatranog poduzeća. Sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja zakonski je regulirano, što se temelji ne samo na nacionalnoj praksi, nego i na odredbama Europske unije, čime se Republika Hrvatska uključila u europske trendove.

Prilikom analize financijskih izvještaja neizostavna je i statistika budući da se preko indeksa mogu pratiti kretanja promatranih pojmova. U tom je smislu fokus završnog rada bio upravo na instrumentima i postupcima financijske analize te na statistici kao grani znanosti koja se bavi prikupljanjem, analiziranjem i objašnjavanjem podataka različitog tipa.

Konkretno, u ovom slučaju može se govoriti o inferencijalnoj statistici zato što je izdvojen dio podataka na temelju kojeg se primjenom statističkih metoda i tehnika zaključuje o čitavom poslovanju poduzeća.

Primjenom financijske analize i baznih indeksa u smislu promatranja profitabilnosti poslovanja poduzeća Euroherc d.d. može se zaključiti da poduzeće posluje s dobiti. Međutim, pokazatelji profitabilnosti dosta su niski, iako su u svim promatranim razdobljima pozitivni. Stoga bi bilo dobro razmatrati i druge pokazatelje s ciljem što realnijeg prikaza poslovanja poduzeća. U tom bi smislu poželjno bilo izračunati još neke pokazatelje, kao što su pokazatelji likvidnosti, solventnosti, ekonomičnosti i dr. te njima pripadajuće bazne i verižne indekse kako bi se lakše uočili trendovi kretanja promjena.

Ipak, i na temelju ovih izračuna menadžment može odrediti prioriteta područja razvoja kako bi poduzeće bilo još uspješnije. Ako se uzme u obzir tržište osiguranja, može se uočiti veliki broj konkurenata, stoga ne začuđuju pojedini rezultati dobiveni financijskom analizom temeljnih financijskih izvještaja poduzeća Euroherc d.d.

LITERATURA

1. Alexander, D., & Nobes, C. (2010). *Financijsko računovodstvo: međunarodni uvod*. Zagreb: Mate.
2. Bahovec, V. (n.d.). *Definicija statistike*. Preuzeto 7. rujna 2016 iz Ekonomski fakultet Zagreb: <http://web.efzg.hr/>
3. Bakran, D., Gulin, D., & Milčić, I. (2014). POdsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja za 2014. godinu. *Računovodstvo i financije, LX(12)*, str. 12-20.
4. Bartulović, M. (2013). *Regulatorni okvir financijskog izvještavanja*. Split: Sveučilišni odjel za stručne studije.
5. Biljan August, M., Pivac, S., & Štambuk, A. (2009). *Uporaba statistike u ekonomiji*. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
6. Bolfek, B. (2005). Prognoziranje i praćenje dobiti (gubitka) u trgovačkom društvu. *Ekonomski pregled, LVI(7-8)*, str. 523-543.
7. Bolfek, B., Stanić, M., & Knežević, S. (2012). Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik, XXV(1)*, str. 146-167.
8. Bolfek, B., Stanić, M., & Tokić, M. (2011). Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. *Oeconomica Jadertina, I(1)*, str. 76-87.
9. Bujan, I. (2014). *Poslovne financije*. Čakovec: Međimursko veleučilište u Čakovcu.
10. Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski pregled, LXIII(7-8)*, str. 446-467.
11. Euroherc: *Godišnje izvješće o poslovanju za 2012. godinu*. (2013). Preuzeto 8. rujna 2016 iz Registar godišnjih financijskih izvještaja: <http://rgfi.fina.hr/>
12. Euroherc: *Godišnje izvješće o poslovanju za 2013. godinu*. (2014). Preuzeto 8. rujna 2016 iz Registar godišnjih financijskih izvještaja: <http://rgfi.fina.hr/>
13. Euroherc: *Godišnje izvješće o poslovanju za 2014. godinu*. (2015). Preuzeto 8. rujna 2016 iz Registar godišnjih financijskih izvještaja: <http://rgfi.fina.hr/>
14. Euroherc: *Godišnje izvješće o poslovanju za 2015. godinu*. (2016). Preuzeto 8. rujna 2016 iz Registar godišnjih financijskih izvještaja: <http://rgfi.fina.hr/>
15. Ježovita, A., & Žager, L. (2014). Ocjena zauženosti poduzeća pokazateljima profitabilnosti. *Zbornik Ekonomsko0g fakulteta u Zagrebu, XII(1)*, str. 1-22.
16. Kapital. (n.d.). Preuzeto 3. rujna 2016 iz Moj bankar: <http://www.moj-bankar.hr/>

17. *Menadžersko računovodstvo: interna skripta*. (2015). Split: Ekonomski fakultet.
18. *Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja*. (2008). Preuzeto 5. rujna 2016 iz Narodne novine: <http://narodne-novine.nn.hr/>
19. *Odluka o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja*. (12. studeng 2009). Preuzeto 5. rujna 2016 iz Narodne novine: <http://narodne-novine.nn.hr/>
20. *Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja*. (2015). Preuzeto 8. srpnja 2016 iz Narodne novine: <http://narodne-novine.nn.hr/>
21. Pretnar Abičić, S. (6. travnja 2016). *Bilješke uz financijske izvještaje za 2015. godinu*. Preuzeto 5. rujna 2016 iz Knjižnica za računovode, plaće i računovodstveni standardi: <http://www.racunovodja.hr/>
22. Rozga, A. (2003). *Statistika za ekonomiste*. Split: Ekonomski fakultet Split.
23. Šestanović, A., Vukas, J., & Stojanović, M. (2015). Važnost novčanog toka kao pokazatelja kvalitete poduzetničkog uspjeha. *Obrazovanje za poduzetništvo - E4E*, V(1), str. 123-136.
24. Učkar, D., & Urti, J. (2015). Utjecaj financijske strukture na profitabilnost hrvatskih poduzeća. *Oeconomica Jadertina*, V(2), str. 13-25.
25. Zenzerović, R., & Peruško, T. (2006). Kratki osvrt na modele za predviđanje stečaja. *Ekonomika istraživanja*, IXX(2), str. 132-151.
26. Žager, K., & Žager, L. (1999). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: MASMEDIA.
27. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., & Žager, L. (2008). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

POPIS GRAFOVA

Graf 1. Kretanje vrijednosti odabranih pokazatelja profitabilnosti Euroherca d.d. (2011. - 2015.).....	29
Graf 2. Kretanje vrijednosti pokazatelja profitne marže Euroherca d.d. (2011. – 2015.).....	30
Graf 3. Kretanje vrijednosti ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.)	32
Graf 4. Kretanje vrijednosti baznih indeksa s obzirom na pokazatelje profitne marže Euroherca d.d. (2011. - 2015.)	33
Graf 5. Kretanje vrijednosti baznih indeksa s obzirom na ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.).....	34

POPIS SLIKA

Slika 1. Temeljni financijski izvještaji	7
Slika 2. Struktura prihoda i rashoda	12
Slika 3. Struktura računa dobiti i gubitka	13
Slika 4. Sastavnice poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti	15
Slika 5. Obrazac izvještaja o promjenama kapitala	16
Slika 6. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	17
Slika 7. Postupci i instrumenti financijske analize	20
Slika 8. Skupine pokazatelja financijske analize	21

POPIS TABLICA

Tablica 1. Struktura bilance	8
Tablica 2. Neto i bruto rentabilnost imovine Euroherca d.d. (2011. - 2015.)	29
Tablica 3. Pokazatelji profitne marže Euroherca d.d. (2011. - 2015.)	30
Tablica 4. Pokazatelji ROA i ROE Euroherce d.d. (2011. - 2015.)	31
Tablica 5. Bazni indeksi s obzirom na pokazatelje profitne marže Euroherca d.d. (2011. - 2015.).....	32
Tablica 6. Bazni indeksi s obzirom na ROA i ROE Euroherca d.d. (2011. – 2015.).....	33

SAŽETAK

Poduzeća od svog osnutka žele poslovati uspješno, odnosno stvarati dobit. Od trenutka osnivanja, svako poduzeće želi konkurirati na tržištu i ostvariti zaradu. U financijskim izvještajima nalaze se podaci na temelju kojih se može zaključivati o profitabilnosti. Upravo je u tom smjeru i definiran problem istraživanja – profitabilnost poduzeća Euroherc d.d. Cilj je na temelju dobivenih rezultata zaključivati o relativnim promjenama u poslovanju. Analiza je pokazala da poduzeće posluje s dobiti. Iako su pokazatelji profitabilnosti niski, u svim su promatranim godinama pozitivni. Stoga bi bilo dobro razmatrati i druge pokazatelje s ciljem što realnijeg prikaza poslovanja poduzeća.

Ključne riječi: financijski izvještaji, financijska analiza, statistika

SUMMARY

Companies, since inception, want to be successful and make profits. Since the establishment, every company wants to compete on the market and make a profit. Financial statements provide information which can be used in thinking about profitability. Therefore, the problem of this paper work refers to the profitability of company Euroherc. The goal is to use the results to draw conclusions on the relative changes in the business. The analysis showed that the company is profitable. Although profitability ratios are low, they are positive in all the observed years. Other indicators should be considered in order to have a more realistic view of successful business.

Key words: financial statements, financial statements, statistics